

Arvidsjaur kommun
Árviesjávrrie kommuvdna

Översikts- och tillväxtplan för Arvidsjaur kommun

Miljökonsekvensbeskrivning

Foto: Robin Franzen

Innehåll

Icke teknisk sammanfattning	2
Bakgrund om miljökonsekvensbeskrivningar	2
Planens innehåll, syfte och förhållande till andra planer	3
Avgränsning	4
Alternativ	4
Nollalternativet	5
Andra alternativ, betydande miljöeffekter och åtgärder som planeras	5
Metodik	5
Naturmiljö	6
Mark och vatten	7
Landskapsbild	7
Livsmiljö	8
Kulturmiljö, jordbruksmark och friluftsliv	8
Rennäring	9
Hälsa	10
Risker	11
Olika aspekter av miljöförhållanden	11
Miljö kvalitetsnormer	12
Uppfyllelse av miljö kvalitetsmålen	12
Sammanfattning av överväganden, skäl till olika val och eventuella problem	14
Planerad uppföljning av betydande miljö påverkan	15

ICKE TEKNISK SAMMANFATTNING

En miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla en icke-teknisk sammanfattning. Syftet med det är att det ska bli lättare att hitta de viktigaste momenten och slutsatserna i miljökonsekvensbeskrivningen, både för allmänheten och för beslutsfattarna.

Arvidsjaurs kommun har tagit fram en ny översikts- och tillväxtplan som ska ligga till grund för det kommunala utvecklingsarbetet under de kommande åren. De kommunövergripande miljökonsekvenser som planens markanvändningsförslag kommer att medföra redogörs för i denna miljökonsekvensbeskrivning. Alternativet till att inte upprätta en ny plan är att fortsätta utvecklingsarbetet med utgångspunkt i den översikts- och tillväxtplan som antogs 2020.

I och med att den befintliga planen inte är lika aktuell är möjligheterna till en positiv utveckling fler om den nya planen antas och genomförs. Den nya planen medför vissa konsekvenser på de olika miljöerna i Arvidsjaurs kommun. Störst påverkan bedöms ske på rennäringen på grund av att planen tar ny mark i anspråk inom och mellan, viktiga områden för rennäringen. De nya hinder som skapas är inte alltid i sig några större ingrepp, men i och med att rennäringen redan är mycket trängd av all befintlig bebyggelse och infrastruktur kan förutsättningarna försämrats ytterligare.

Översikts- och tillväxtplanen kommer att medföra negativa konsekvenser även på naturmiljö, skyddad natur, mark och vatten samt på friluftslivet. I dessa fall rör det sig om små negativa konsekvenser i form av fysiska ingrepp i värdefulla områden, bl.a. genom landsbygdsutveckling i strandnära lägen och nya markområden för verksamheter och bostäder.

För människors livsmiljö bedöms konsekvenserna av planen vara positiva. En översiktsplan ska ha som mål att skapa bättre förutsättningar för utveckling i hela kommunen och bättre förutsättningar för alla nuvarande och kommande invånare. Även om det inte är möjligt att göra livsmiljön bättre för alla människor i kommunen, så bedöms en utveckling enligt den nya planen skapa ett samhälle med goda förutsättningar för nuvarande och kommande invånare.

BAKGRUND OM MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNINGAR

En översiktsplan kan normalt antas medföra en betydande miljöpåverkan vilket innebär att en strategisk miljöbedömning ska göras när en översiktsplan upprättas eller ändras. Syftet med miljöbedömningen är att integrera miljöaspekter i planeringen och beslutsfattandet så att en hållbar utveckling främjas.

Miljöbedömning är en process där syftet är att integrera miljöaspekter i framtagandet och antagandet av översiktsplanen. Det handlar alltså inte enbart om att ta fram ett dokument, en miljökonsekvensbeskrivning, utan det handlar om ett kontinuerligt och integrerat arbete kring miljöaspekter vid framtagandet och antagandet av översiktsplanen.

Miljöbedömningen innehåller flera steg:

- Identifiera vilka miljöeffekter som kan antas vara relevanta.
- Avgränsningssamråd med länsstyrelsen och kommuner som kan antas bli berörda om hur omfattningen och detaljeringsgraden av miljökonsekvensbeskrivningen ska avgränsas.
- Ta fram en miljökonsekvensbeskrivning.
- Lämna möjlighet för allmänheten och andra att ge synpunkter på miljökonsekvensbeskrivningen och förslaget till översiktsplan. Detta sker i samband med samrådet och utställningen om översiktsplanen.

- Ta hänsyn till miljökonsekvensbeskrivningen och inkomna synpunkter innan översiktsplanen antas.

PLANENS INNEHÅLL, SYFTE OCH FÖRHÅLLANDE TILL ANDRA PLANER

En miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla en sammanfattning av planens innehåll, dess huvudsakliga syfte och förhållande till andra relevanta planer och program.

Alla kommuner ska enligt plan- och bygglagen ha en aktuell översiktsplan (ÖP) som omfattar hela kommunens yta. Översiktsplanen vägleder och ger stöd i beslut om en hållbar användning av mark- och vattenområden och hur den byggda miljön ska utvecklas och bevaras. Allmänna intressen ska tillgodoses.

Vår lokala planering i Arvidsjaur kommun är dessutom sammanlänkad med och beroende av vår omvärld. I ”Regional utvecklingsstrategi för Norrbotten 2030” har man enats om samverkan och prioriteringar för länet, utifrån nationella och internationella strategier.

En annan viktig utgångspunkt för den regionala utvecklingsstrategin är Agenda 2030 som inrymmer de globala målen för hållbar utveckling.

Arvidsjaur kommun har valt att slå ihop översiktsplanen och tillväxtplanen till ett enda dokument för att få ett gemensamt och samstämt styrdokument. Dokumentet ska bygga på den regionala utvecklingsstrategin, kommunens övergripande mål och medborgarna och näringslivets behov. På så sätt tar vi ansvar för att prioritera och genomföra utvecklingsinsatserna i den regionala utvecklingsstrategin. Dessutom kan vi bättre dra nytta av de möjligheter till samverkan och finansiering som finns inom EU och på nationell, regional och lokal nivå. Det underlättar genomförande av nödvändiga åtgärder och investeringar i Arvidsjaur kommun. Dokumentet ska också främja genomförande av Agenda 2030 i vår kommun.

Syftet med översiktsplanarbetet är att skapa förutsättningar för en långsiktigt hållbar tillväxt i kommunen. Planen ska fungera som stöd både för kommunens egna intentioner och för kommunens handlingsberedskap för oförutsedda initiativ. Målsättningen är att denna plan ska bli det strategiska dokument som kan bidra till en långsiktigt hållbar tillväxt och en positiv befolkningsutveckling. För att nå dit krävs ett mer attraktivt och konkurrenskraftigt Arvidsjaur.

Förslaget utgör en revidering av den översikts- och tillväxtplan som antogs under hösten 2020. I förslaget har nya områden för verksamheter i anslutning till Arvidsjaur samhälle lagts in. Ett nytt område för bostäder norr om Stora Larstjärnen har också lagts in. Dessutom har några nya LIS-områden (områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge) lagts in i planen – i Renvallen, Suddesjaur, Åkroken, Grundträsk och Gullön. Det utlagda området för testverksamhet på Storavan har minskats ner och ett utlagt LIS-område vid flygplatsen har tagits bort. Efter genomfört samråd har kommunen även tagit bort områdena 10, 48, 49, 30, 31, Lå5.

Markanvändningskartan i Arvidsjaur samhälle har också justerats med anledning av planerna på nya skidspår vid Prästberget. Kommunens önskemål om GC-väg i Abborrträsk har utökats och en text om att kommunen ser behov av en förbättrad lösning för de oskyddade trafikanterna längs E45:an i Auktsjaur har lagts in.

Samtliga texter har också uppdaterats för att spegla dagens förutsättningar. Inaktuella rekommendationer har anpassats eller tagits bort och ett antal nya rekommendationer har lagts in i

planförslaget inom områden som 5G-nät, spontanidrott, gymnasieskola, seniorlägenheter, fjärrvärme, energieffektivisering, uranbrytning, arbetsmarknadsanpassade utbildningar, medborgardialog, kommunikationer, marknadsföring av kultur- och naturområden.

AVGRÄNSNING

För att miljökonsekvensbeskrivningen inte ska bli onödigt omfattande så bör den begränsas till de miljökonsekvenser som verkligen kan antas ge en betydande miljöpåverkan. I inledningsskedet av miljöbedömningen bör man därför analysera vad i planförslaget eller ändringsförslaget som kan ge upphov till betydande miljöpåverkan och avgränsa innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen efter detta.

En miljökonsekvensbeskrivnings omfattning och detaljeringsgrad ska också vara rimlig med hänsyn till översiktsplanens innehåll och detaljeringsgrad. Hänsyn ska också tas till att vissa frågor kan bedömas bättre i den efterföljande detaljplaneringen.

Första steget i den strategiska miljöbedömningen är att kommunen ska genomföra ett avgränsningssamråd där omfattningen och detaljeringsgraden i miljökonsekvensbeskrivningen avgränsas.

Den 26 april 2023 genomfördes en tidig dialog med länsstyrelsen inför kommunens revidering av översikts- och tillväxtplanen, bland annat för att diskutera avgränsningen av miljökonsekvensbeskrivningen. På mötet presenterade kommunen ett förslag till upplägg för miljöbedömning av den reviderade planen.

Gällande översikts- och tillväxtplan är redan miljöbedömd. Kommunen föreslog därför att fokus i miljöbedömningen bör ligga på det nya som tillkommer i den reviderade planen och att man i miljökonsekvensbeskrivningen anger vilka nya förslag som kan förväntas ge upphov till betydande miljöpåverkan, vad som har valts bort och vilka rekommendationer som lagts till för att minska eventuella negativa konsekvenser. Länsstyrelsen framförde inga synpunkter mot upplägget.

Kommunen redovisade också ett antal frågor som uppkommit där kommunen funderade på om de kunde leda till betydande miljöpåverkan:

- Nya LIS-områden
- Nya industri-/verksamhetsområden i Arvidsjaur's samhälle
- Nya bostadsområden i Arvidsjaur's samhälle

Geografiskt begränsas miljökonsekvensbeskrivningen till att i huvudsak omfatta Arvidsjaur's kommun. Tidshorisonten i miljökonsekvensbeskrivningen är densamma som tidshorisonten för översikts- och tillväxtplanen, dvs. fram till 2030.

Miljökonsekvensbeskrivningen sakliga avgränsningar utgår från frågorna ovan.

ALTERNATIV

Miljökonsekvensbeskrivningen ska innehålla en identifiering, beskrivning och bedömning av rimliga alternativ med hänsyn till planens syfte och geografiska räckvidd. Varför olika alternativ har valts eller valts bort under processen ska motiveras i miljökonsekvensbeskrivningen.

Rimliga alternativ till ställningstaganden i planen ska redovisas. Med alternativ menas olika alternativa sätt att uppnå målen med planen.

Miljökonsekvensbeskrivningen i den strategiska miljöbedömningen ska innehålla uppgifter om miljöförhållandena och miljöns sannolika utveckling om planen inte genomförs. Ett sådant alternativ brukar kallas nollalternativ. Alternativet ska spegla hur miljön påverkas av den troliga utvecklingen om det aktuella översiktsplaneförslaget inte genomförs. Det är alltså inte en beskrivning av att allting förblir som i dagsläget. Det bör vara de väsentliga miljöförhållandena som beskrivs. Det kan också vara rimligt att överväga effekterna av framtida klimatförändringar.

NOLLALTERNATIVET

Om Arvidsjaurs kommuns förslag till reviderade översikts- och tillväxtplan inte genomförs kommer den befintliga översikts- och tillväxtplanen att fortsätta att gälla. Generellt kommer detta att innebära att planeringen blir mindre uppdaterad till förutsättningarna i kommunen idag. Flera av de förslag som finns med i det uppdaterade planförslaget kommer inte att genomföras medan andra kan komma att genomföras ändå, men då utan att i samma grad utformas i förhållande till andra intressen.

Översikts- och tillväxtplanens främsta syfte är att främja en positiv utveckling i kommunen. Det reviderade förslaget behandlar lokaliseringen av ytterligare LIS- områden samt områden för bostäder och verksamheter i anslutning till Arvidsjaurs samhälle. Dessa förslag innebär ökade möjligheter för landsbygden och Arvidsjaurs samhälle att utvecklas. I förlängningen är förhoppningen att fler människor ska välja att besöka kommunen, att de ska vilja stanna kvar längre, att fler människor ska välja att flytta till kommunen och att den sociala och ekonomiska hållbarheten kan upprätthållas.

Vid ett nollalternativ kommer utvecklingen i kommunen att begränsas. Exploaterings- och bebyggelsestrycket kommer sannolikt vara lägre vid nollalternativet. Risker är att det blir svårare att få till stånd en positiv befolkningsutveckling på grund av att planen inte speglar de faktiska förutsättningarna och behoven som finns i kommunen. Ett sådant samhälle är inte hållbart i längden eftersom den sociala servicen inte kommer kunna upprätthållas med ständigt sjunkande skatteintäkter. En uppdaterad plan för det kommunövergripande utvecklingsarbetet är alltså mycket angeläget.

ANDRA ALTERNATIV, BETYDANDE MILJÖEFFEKTER OCH ÅTGÄRDER SOM PLANERAS

Miljökonsekvensbeskrivningen ska innehålla en identifiering, beskrivning och bedömning av de betydande miljöeffekter som genomförandet av översiktsplanen kan antas medföra.

Miljökonsekvensbeskrivningen ska också innehålla uppgifter om de åtgärder som planeras för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa betydande negativa miljöeffekter som planens genomförande skulle kunna leda till.

I detta kapitel beskrivs översikts- och tillväxtplanens konsekvenser på naturmiljö, mark och vatten, landskapsbild, livsmiljö, kultur och friluftsliv, rennärning, hälsa och risker. I kapitlet beskrivs även de alternativ som valts bort under processen och varför dessa valts bort.

Därefter beskrivs åtgärder för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa betydande negativa miljöeffekter som planens genomförande skulle kunna leda till.

Metodik

Översikts- och tillväxtplanens miljöpåverkan delas in i olika kategorier som redovisas i olika avsnitt där påverkan och konsekvenser beskrivs till följd av de förändringar som föreslås i planen. Slutligen beskrivs de åtgärder som kommunen redan vidtagit, alternativ som valts bort under processen samt viktiga åtgärder i det fortsatta planeringsarbetet.

I denna konsekvensbeskrivning är fokus på de kommunövergripande konsekvenserna av översikts- och tillväxtplanen som helhet snarare än på de platsspecifika konsekvenserna. Det reviderade planförslaget innebär sammantaget en liten förändring av markanvändningen och bedömningen görs utifrån att den planerade markanvändningen realiserar i sin helhet.

Naturmiljö

Det reviderade förslaget till översikts- och tillväxtplanens påverkan på kommunens växt- och djurliv är främst kopplad till exploatering av naturen genom bebyggelse i utpekade LIS-områden och nya områden för verksamheter och bostäder. Det handlar då framför allt om platsspecifik påverkan genom det direkta ingreppet i naturen, men också om att barriärer skapas och naturliga passager hindras. Naturmiljön med dess växt- och djurliv varierar mellan de olika platserna som berörs av planen och konsekvenserna på dessa platser kommer därmed också att variera. De platsspecifika konsekvenserna bedöms inte i detta skede utan utreds i detalj inför bygglov och miljötillstånd eller i detaljplaner. En inventering har gjorts för samtliga LIS-områden som varit aktuella inför samråd för att utreda platsernas lämplighet i ett första skede.

De LIS-områden som pekas ut i planen kan komma att påverka de intressen som idag skyddas av strandskyddet. Påverkan gäller både under och efter byggskedet och konsekvenserna kommer variera mellan de specifika platserna. I planförslaget har ytterligare LIS-områden lagts ut eller utökats. En rapport från länsstyrelserna visar att Arvidsjaur kommun är den 9:e minst exploaterade kommunen i landet med en exploaterad yta om 3,5 % av all strandzon. Kommunen bedömer att bebyggelse i dessa områden inte kommer att innebära några större ingrepp i orörda naturmiljöer, sett ur ett kommunövergripande perspektiv. I detaljplaner och/ eller bygglov kommer platsspecifika konsekvenser utredas.

Vidare har nya områden för bostäder och verksamheter pekats ut i förslaget. Förslagen innebär att obebyggd mark tas i anspråk för bebyggelse vilket innebär påverkan på naturmiljön. Den platsspecifika påverkan behöver bedömas närmare vid eventuella detaljplaneprocesser.

Åtgärder och alternativ som valts bort

För att bedöma lämpligheten av de nya förslagen till LIS-områden har kommunen genomfört en natur- och friluftslivsinventering. Med anledning av resultatet har sedan vissa områden minskats ner.

LIS-området i Suddesjaur har minskats ner så att gransumpskog har undantagits från förslaget.

LIS-området Å1 i Åkroken har minskats ner så att myr och sumpskog har undantagits från förslaget.

För att minska påverkan i LIS-områden ska också vegetation sparas i strandkanterna och gröna kilar mellan grupper av bebyggelse lämnas inom utpekade områden. Detta för att säkerställa fortsatt strandåtkomst för djur- och växtliv.

Utvecklingen av områden för bostäder och verksamheter ska föregås av detaljerade konsekvensbeskrivningar i samband med detaljplanering. I förlängningen innebär detta att hänsyn kommer att tas till omgivningen och åtgärder krävas om nödvändigt.

Mark och vatten

I förslaget till ny översikts- och tillväxtplan finns ett antal planer som kan komma att påverka mark och vatten inom Arvidsjaurs kommun. När ny infrastruktur och byggnader tillkommer påverkas ofta vattendrag och grundvatten genom bl.a. grumling och att hinder skapas i det naturliga flödet av vattnet.

Den bebyggelse som planeras i de utpekade LIS-områdena kan komma att påverka vattenförhållandena på de specifika platserna, framför allt på grund av att bebyggelse kommer att placeras nära sjöars och älvars stränder. De kommunövergripande konsekvenserna är dock begränsade om rätt anläggningar för avloppshantering installeras för de nya byggnaderna. Detta i och med att det i Arvidsjaurs kommun finns, som tidigare nämnt, ungefär 4000 sjöar och flera stora älvar, men att LIS-områdena i det slutliga förslaget endast berör en liten del av dessa sjöar och älvar.

Åtgärder och alternativ som valts bort

För att säkerställa att konsekvenserna begränsas kommer mer detaljerade konsekvensbedömningar göras i samband med planeringen av bebyggelse i LIS-områden och nya områden för bostäder och verksamheter. När planeringen fördjupas inom ett område kommer hänsyn tas till närliggande vattenförekomster och i vissa fall även nödvändiga åtgärder genomföras. I den fortsatta planeringen kommer också miljö kvalitetsnormerna beaktas och aktsamhet gälla vid markanvändning i anslutning till de viktiga vattenresurser som utpekats på den kommuntäckande kartan. Kommunen har ett stort intresse av att bibehålla god vattenkvalitet. De vattenområden som inte uppnår eller riskerar att i framtiden inte uppnå EU:s ramdirektivs nivåer för god kemisk och ekologisk status måste särskilt beaktas vid planering och byggande. Kommunen ska verka för en förbättring av områdenas status, och om behov finns kommer nödvändiga åtgärder vidtas. När det gäller avloppshantering från bebyggelse i LIS-områden är det viktigt att det görs på ett sätt som inte påverkar vatten. När det är möjligt ska avloppen kopplas till det kommunala avloppet. I andra fall kommer regleringar för enskilda avlopp att följas.

Konsekvenserna på mark och vatten är starkt kopplade till den hänsyn som kommer tas i vart och ett av de olika planförslagen om och när de realiserar. All nybyggnation är tillståndspliktig, varför varje enskilt projekts lämplighet kommer att prövas.

Den 1 augusti 2018 gjordes en ändring i minerallagen som innebar att det inte längre är möjligt att bevilja nya ansökningar om undersökningstillstånd eller bearbetningskoncessioner för uran. Kommunen har dock noterat att ett antal riksdagsledamöter har motionerat om att upphäva detta förbud mot brytning. I planen har en text lagts in om att kommunen vill vara en kommun fri från uranbrytning.

För att säkerställa möjligheten att hantera dagvatten inom Arvidsjaurs samhälle har ett område vid Nyborgs förskola lagts ut med en rekommendation om att området inte bör bebyggas.

Landskapsbild

Vid exploatering inom LIS-områden och de nya utlagda områdena för verksamheter och bostäder i anslutning till Arvidsjaurs samhälle kommer ny bebyggelse att förändra landskapsbilden på respektive plats. I och med att varken bostadshus eller fritidshus byggs särskilt höga begränsas området från vilket det går att se bebyggelsen. Påverkan från områden för verksamheter beror på utformning, läge och höjd på bebyggelsen.

Åtgärder och alternativ som valts bort

Vid framtida detaljplanearbete bör landskapsbilden beaktas.

Livsmiljö

En översikts- och tillväxtplan ämnar skapa en bra och hållbar livsmiljö för alla invånare i kommunen, men kan ändå innebära negativa konsekvenser för enskilda individer. I denna konsekvensbeskrivning görs bedömningen utifrån den sammanlagda påverkan på alla invånare och deras livsmiljöer.

Arvidsjaur kommun föreslår i den reviderade översikts- och tillväxtplanen ytterligare förtätning av Arvidsjaur tätort men även nya områden för verksamheter i utkanten av Arvidsjaur samhälle. Förtätning innebär att ny bebyggelse placeras inom ortens redan befintliga områden istället för att ta ny mark, i ortens utkant, i anspråk. När ett samhälle växer genom förtätning blir kraven på utvecklingen av infrastruktur och service relativt låga samtidigt som det kan skapas en tryggare och mer attraktiv boendemiljö där det är nära till allt. En god, sammanhängande bebyggelse med god infrastruktur skapar dessutom en bra grund för mobility management och grundar för klimatsmarta transportval. För att kunna tillskapa nya områden för verksamheter har dock bedömningen gjorts att de mest lämpliga områdena ligger i utkanten av samhället. Utlagda markområden för verksamheter möjliggör för en utveckling av näringslivet vilket innebär att nya arbetstillfällen kan skapas. I en liten landsbygdskommun spelar varje ny verksamhetsetablering roll och varje nytt arbetstillfälle påverkar kommunen i positiv riktning. Nuvarande invånare stannar i högre grad kvar om de har jobb och nya invånare lockas lättare till kommunen genom möjligheterna att få ett arbete.

I planförslaget har även lagts in ett utökat önskemål om gång- och cykelväg i Abborrträsk. I planen har lagts in en text om att kommunen ser behov av en förbättrad lösning för de oskyddade trafikanterna längs E45:an i Auktsjaur. Markanvändningskartan i Arvidsjaur samhälle har också justerats med anledning av planerna på nya skidspår vid Prästberget.

Det reviderade planförslaget innehåller även rekommendationer om bland annat spontanidrott, gymnasieskola, seniorlägenheter, uranbrytning, arbetsmarknadsanpassade utbildningar, medborgardialog och kommunikationer.

Planen öppnar upp för ny bebyggelse i tätorten men också i andra delar av kommunen genom ytterligare utlagda LIS-områden. Generellt sett är huspriserna låga utanför tätorten och det kan vara svårt att räkna med att sälja ett hus till ett pris som täcker utgifterna för nybyggnation. På tätorten så har en utveckling med stigande huspriser lett till att nybyggnation blir ett rimligt ekonomiskt alternativ. Kommunen behöver därmed säkerställa att det finns mark för nyproduktion som möjliggör en utveckling av tätorten. En viktig del i att ta steget till att bygga nytt är att hitta en attraktiv plats där man kan tänka sig att bo under lång tid. På landsbygden är platser nära vatten särskilt attraktiva och genom att peka ut LIS-områden skapas förutsättningar för utveckling på landsbygden.

Åtgärder och alternativ som valts bort

Vid kommande detaljplanering bör gång- och cykelmöjligheterna till de nya utlagda markområdena för bostäder och verksamheter i utkanten av Arvidsjaur samhälle analyseras.

Kulturmiljö, jordbruksmark och friluftsliv

Planförslagets anspråk på ny mark, främst för nya områden för verksamheter och bostäder såväl inom Arvidsjaur samhälle som inom de områden som pekas ut som nya LIS-områden skulle kunna

innebära en påverkan på friluftsliven, men eventuell påverkan på friluftslivet bedöms sammantaget som liten.

Vid exploatering av nya områden finns risken att kulturmiljön och friluftslivet påverkas på de specifika platserna. Exempelvis finns kända fornlämningar runt flertalet av sjöarna med utpekade LIS-områden. Utvecklingen av dessa områden ska föregås av en mer detaljerad lokaliseringstudie och konsekvensbedömning. Påverkan och konsekvenser för det rörliga friluftslivet på en kommunövergripande nivå är dock begränsade då kommunen till stor del utgörs av områden lämpliga för friluftsliv. Då kommunens kulturmiljöer och kända fornminnen utgörs av specifika områden kommer påverkan på dessa värden främst att vara platsspecifika eller helt och hållet kunna undvikas.

Åtgärder och alternativ som valts bort

Det nya utlagda området för bostäder inom Arvidsjaurs samhälle ligger inom ett område där det finns ett elljusspår. Under fortsatt arbete bör undersökas om elljusspåret bör dras om i någon utsträckning för att möjliggöra exploatering. En omdragning skulle kunna påverka förutsättningarna för friluftsliv. Detta behöver analyseras i eventuell detaljplaneprocess.

När nya områden bebyggs ska både kulturmiljön och det rörliga friluftslivet beaktas. Vidare ska hänsyn alltid tas till förhållandena på platsen och lämpliga anpassningar ska göras.

Rennäring

Arvidsjaurs kommun utgör en del av Sápmi, samernas land och är belägen i det skogsamiska området. Renskötsel bedrivs här året runt. Inom kommunen har fyra skogssamebyar (Västra Kikkejaure, Östra Kikkejaure, Mausjaur och Ståkke) och en fjällsameby (Luokta-Mávas sameby) sina marker. Ytterligare tre samebyar har flyttleder inom kommunens gränser (Svaipa, Semisjaur-Njarg och Maskaure) som har rätt att flytta/rastbeta.

De delar av översikts- och tillväxtplanen som påverkar rennäringen mest är kopplade till exploatering av ny mark. Eftersom all mark inom kommunen, förutom tomtmark, även utgör någon samebys marker innebär all ytterligare exploatering någon form av påverkan på rennäringen. Detta ställer stora krav på kommunens samhällsplanering. Bland annat kan ny bebyggelse utmed stränderna skapa nya störningsmoment när renar under vinterhalvåret förflyttas över frusna sjöar och vattendrag. Nästan alla marker inom en sameby är viktiga för rennäringen på grund av att den inte bedrivs enbart på vissa specifika platser utan är en verksamhet som är beroende av stora naturområden och av att kunna förflytta renarna däremellan. När mark inom rennäringens verksamhetsområde tas i anspråk och exploateras försvåras renskötseln. Ny bebyggelse eller verksamhet skapar nya hinder och störningar, som kan leda till att renarna inte kan få betesro och/eller att renarnas rörelsemönster förändras. Rennäringen kan även påverkas av exempelvis buller eller den nya infrastruktur som krävs i form av exempelvis vägar och ledningar. Viktigt att ta hänsyn till när det gäller exploatering av mark inom områden som används för rennäring är de kumulativa effekterna. I takt med ökad exploatering och förändringar i klimatet har samebyarnas marker redan minskat och rennäringen blivit trängd. Arvidsjaurs kommuns översikts- och tillväxtplan kan innebära att rennäringen i kommunen blir än mer trängd. Det är således viktigt att inte bara se till varje enskilt projekts påverkan på rennäringen utan även undersöka den sammantagna effekten. Om samtliga markområden som medger utveckling i form av bebyggelse eller exploatering inom planen skulle exploateras skulle rennäringen kunna påverkas negativt. Detta både genom fysiska hinder och genom ökad störning. Förutsättningarna för att bedriva rennäring i Arvidsjaurs kommun riskerar då att försämrats. Sannolikheten är inte stor att samtliga områden kommer att exploateras inom denna

planens aktualitetstid, men markanvändningen är ändå ett ställningstagande som möjliggör för en varierad utveckling inom kommunen där behovet kan uppstå eller redan har uppstått.

Åtgärder och alternativ som valts bort

Att peka ut områden som inte används för rennäring är inte möjligt, eftersom att alla områden mer eller mindre redan används. Det är ändå möjligt att undvika exploatering på eller intill särskilt viktiga områden.

Ett tidigt förslag till förändringar i markanvändningskartorna skickades ut till samebyarna för synpunkter efter att de tidiga dialogerna genomförts. Därefter har vissa samebyar valt att svara per mail och andra har lämnat sina synpunkter vid ett möte eller telefonsamtal. Innan det formella samrådet har kommunen sedan valt att ta bort och justera ett antal förslag till LIS-områden mot bakgrund av samebyarnas återkoppling.

Följande tidiga förslag till områden har kommunen valt inte lägga in i planförslaget:

- Ett förslag till nytt område för bostäder vid lilla Larstjärnen efter den tidiga dialogen
- Ett förslag till utökning av LIS-området vid Nyvall
- Ett förslag till område för test- och övningsverksamhet vid Dammerget
- Förslag till nya LIS-områden vid Olovsberg och Avaviken
- Ett förslag till utökning av LIS-området längst österut i Suddesjaur

Följande områden har lagts in i förslaget till översikts- och tillväxtplanen men har **minskats** ner efter dialog med berörda samebyar och genomförd natur- och friluftslivsinventering:

- Ett markområde för verksamheter öster om Landsvägatjärn
- LIS-området vid Renvallen camping har minskats ner av hänsyn till samebyn.

Kommunen har även valt att ta bort ett befintligt LIS-område vid flygplatsen av hänsyn till rennäringen då Semisjaur-Njargs samebys hage ligger i nära anslutning till området. Kommunen har även valt att minska ner på ett befintligt utlagt område för testverksamhet på Storavan.

Efter genomfört samråd har kommunen även tagit bort områdena 10, 48, 49, 30, 31, Lå5 och merparten av område 11 för att minska påverkan på rennäringen.

Vid etablering av ny verksamhet eller utökning av befintliga verksamheter kommer också dialog föras med berörd sameby. Utöver detta bör även de negativa konsekvenserna av ny bebyggelse utredas vidare i samband med bygglov och i detaljplaner. Rennäringen är en verksamhet som redan är trängd av den befintliga samhällsstrukturen och kommer att missgynnas än mer vid exploatering av ytterligare viktiga naturområden. Det är därför av stor vikt att hänsyn tas till rennäringen i det framtida planeringsarbetet.

Hälsa

Planens påverkan på utsläpp av växthusgaser, damm och buller kommer främst vara kopplad till etablerandet av nya verksamheter och utbyggd infrastruktur. Denna typ av påverkan kommer inte vara konstant utan begränsas till etablerings- och byggnadsskeden. Hur omfattande och långvariga dessa etableringsskeden blir kommer att variera mellan de olika projekten. Det finns också delar av planen som kommer skapa varaktiga konsekvenser. Nya områden för verksamheter kommer innebära en bullrigare ljudmiljö och vibrationer i närområdena samt ett ökat utsläpp av växthusgaser.

Ett annat sätt att se på översikts- och tillväxtplanens konsekvenser på människors hälsa är genom planens satsningar på näringslivet. När nya verksamheter etableras skapas fler jobb, vilket bedöms som positivt för människors psykiska hälsa.

Åtgärder och alternativ som valts bort

När det gäller buller och vibrationer från nya verksamheter blir lokaliseringen och utformningen för dessa viktig. Inför etableringen av varaktiga verksamheter bör strategier läggas upp för att minska störningar i närområdet och riktlinjer vad gäller skyddsavstånd ska följas. Möjligheter finns även till att reglera eventuella störningar i miljötillstånden för de verksamheter som kräver sådant för att därigenom kunna minska ex. bullerstörningar.

Risker

Det är svårt att kvantifiera risker. Sannolikheterna att något ska inträffa är mycket små medan konsekvenserna, om det osannolika ändå inträffar, kan vara stora. Det är ändå viktigt att vara förberedd samt att vidta nödvändiga åtgärder för att mildra både själva riskerna och de konsekvenser en olycka kan medföra.

Förorenad mark innebär en risk och därmed ska planeringen anpassas på lämpligt sätt. För att minimera risker och konsekvenser av dessa har en inventering av potentiella förorenade platser påbörjats och vissa platser har sanerats. Kommunens arbete med förorenade områden pågår fortsatt med målet att få en giftfri miljö. Ett problem som finns i Arvidsjaur kommun är förhöjda uranhalter i några områden i de norra kommundelarna. Eftersom radon är en sönderfallsprodukt från uran kan det bli höga halter av markradon i dessa områden. För att begränsa radonets hälsorisker bör marken undersökas i samband med bygglov. Genom att i ett tidigt stadium beakta föroreningsrisken kan olämplig placering av bebyggelse undvikas.

Ett förändrat klimat kan komma att ge upphov till risker och olyckor av olika slag. Avsnittet "Risker och klimat" i översikts- och tillväxtplanen behandlar bland annat frågan om vilka effekter ett förändrat klimat kan få i Arvidsjaur kommun. All nybyggnation innebär en viss klimatpåverkan, såväl i form av ökad energianvändning som i form av materialförbrukning. Detta är oundvikligt vid byggnation och kommunen får inte ställa särkrav för att minska klimatpåverkan. De nya utlagda områdena för industri-/verksamheter/bostäder i Arvidsjaur samhälle skulle kunna innebära en utökad skyfallsproblematik när grönområden tas i anspråk för bebyggelse. För att säkerställa att konsekvenserna vid skyfall inte förvärras av exploateringarna bör frågan analyseras i tidigt skede.

Åtgärder och alternativ som valts bort

En riskbedömning ska genomföras vid all lokaliseringsprövning. Riskbedömningen bör bland annat omfatta erosion, skred, ras, översvämning och förorenade områden.

OLIKA ASPEKTER AV MILJÖFÖRHÅLLANDEN

En miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla en redovisning av ett antal olika miljöaspekter som planen kan förväntas ge upphov till. Det kan i flera fall vara lämpligt att behandla de här aspekterna i ett sammanhang i miljökonsekvensbeskrivningen under förutsättning att all nödvändig information kommer med.

Miljökonsekvensbeskrivningen ska innehålla uppgifter om befintliga miljöproblem som är relevanta för planen. Särskilt ska miljöproblem som rör ett område som är skyddat enligt sjunde kapitlet miljöbalken eller ett annat område av särskild betydelse för miljön tas upp.

Bedrägliga miljöproblem som är relevanta för planen bör förstås som sådana problem som är möjliga att åtgärda genom planen eller som ger konsekvenser för planens ställningstagande.

Områden som är skyddade enligt sjunde kapitlet miljöbalken är bland annat:

Nationalparker enligt 7 kap. 2 § miljöbalken

Naturresevat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken

Kulturresevat enligt 7 kap. 9 § miljöbalken

Biotopskyddsområden enligt 7 kap. 11 § miljöbalken

Strandskydd enligt 7 kap. 13–14 §§ miljöbalken

Vattenskyddsområde enligt 7 kap. 21 § miljöbalken

Natura 2000-områden enligt 7 kap. 27 § miljöbalken

En bedömning av de miljöeffekter som kan uppkomma måste göras utifrån de regler som är tillämpliga. Det innebär bland annat att de miljöeffekter som följer av fysisk påverkan eller utsläpp av förorenande ämnen måste bedömas utifrån de miljökvalitetsnormer som är tillämpliga.

Miljökonsekvensbeskrivningen behöver därför innehålla en redovisning av hur planen kan komma att påverka eller riskerar att påverka möjligheten att följa miljökvalitetsnormer samt vilka åtgärder som behöver vidtas för att normen ska kunna följas.

Miljökonsekvensbeskrivningen ska innehålla uppgifter om hur hänsyn tas till relevanta miljökvalitetsmål och andra miljöhänsyn.

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormerna infördes i samband med miljöbalkens tillkomst för att komma till rätta med miljöpåverkan från diffusa utsläppskällor som till exempel trafik och jordbruk. I dag finns det miljökvalitetsnormer för olika föroreningar i utomhusluften, olika parametrar i vattenförekomster, olika kemiska föreningar i fisk- och musselvatten samt omgivningsbuller.

Planen bedöms inte medföra några hinder för att följa gällande miljökvalitetsnormer. I samband med behovsbedömningar av detaljplaner bör beläggas vad planen innebär gentemot kravet att följa miljökvalitetsnormerna.

Uppfyllelse av miljökvalitetsmålen

Arvidsjaur kommuns reviderade översikts- och tillväxtplan har bedömts kunna påverka möjligheten att uppfylla 13 av totalt 16 miljömål. I tabellen nedan görs en bedömning av på vilket sätt de intentioner som lyfts fram i översiktsplanen påverkar möjligheten att nå måluppfyllelse för vart och ett av de 13 utpekade miljökvalitetsmålen. Bedömningarna jämförs med ett scenario enligt nollalternativet, dvs den gällande översikts- och tillväxtplanen.

Tabell. Den reviderade översikts- och tillväxtplanens påverkan på möjligheterna att nå miljömålen

Miljökvalitetsmål	Måluppfyllelse	Analys
Begränsad klimatpåverkan <i>Halten av växthusgaser i atmosfären ska stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på</i>	Förhindrar inte måluppfyllelse	Tillkommande ny bebyggelse medför ett ökat trafikarbete. I planen kvarstår dock en ambition om att successivt bygga ut och utveckla gång- och cykelvägnätet i Arvidsjaur samhälle för en säker, trygg och

<i>klimatelementet inte blir farlig</i>		hållbar trafikmiljö som främjar användning av hållbara transportmedel. Ny bebyggelse skapar också förutsättningar att behålla serviceutbudet i centrum av en förhållandevis liten tätort med följd att ett klimatsmart rörelsemönster kan stärkas inom tätorten.
Frisk luft <i>Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas</i>	Förhindrar inte måluppfyllelse	Luftkvaliteten i Arvidsjaurs kommun är mycket god. Planförslaget bedöms inte påverka luftkvaliteten.
Bara naturlig försurning <i>De försurande effekterna av nedfall och markanvändning ska underskrida gränsen för vad mark och vatten tål</i>	Viss försämring av måluppfyllelse	Planförslagens utveckling av industri kan komma att öka utsläppen av ämnen som bidrar till försurning.
Giftfri miljö <i>Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden</i>	Visst bidrag till måluppfyllelse	Planförslaget innebär inte någon ökad användning av kemikalier och miljöfarliga ämnen. Inventering av förorenade områden kommer att fortsätta och därmed ambitionen att åtgärda sådana.
Säker strålmiljö <i>Människors hälsa och den biologiska mångfalden ska skyddas mot skadliga effekter av strålning</i>	Förhindrar inte måluppfyllelse	Planförslaget omfattar inga åtgärder som innebär en minskad strålsäkerhet.
Ingen övergödning <i>Halterna av gödande ämnen i mark och vatten ska inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningar för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten</i>	Förhindrar inte måluppfyllelse	Kommunens mark och vatten är generellt inte drabbade av övergödning. Vid nybyggnation såsom inom nya LIS-områden kommer gällande riktlinjer följas. Tillkomsten av nya enskilda avlopp i föreslagna LIS-områden kan medföra en ökad risk för punktutsläpp till mark och vatten, i så fall på små arealer mark och vid ett mycket litet antal av kommunens vattenförekomster.
Levande sjöar och vattendrag <i>Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras</i>	Förhindrar inte måluppfyllelse	Planförslaget kan innebära ianspråktagande av strandmiljöer inom föreslagna LIS-områden men dessa är av marginell omfattning i förhållande till den samlade längden av strandmiljöer i kommunen. De flesta sjöar och vattendrag uppfyller kraven i EU:s ramdirektiv för vatten.
Grundvatten av god kvalitet <i>Grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag</i>	Förhindrar inte måluppfyllelse	Allt grundvatten i kommunen uppfyller kraven i EU:s ramdirektiv för vatten. Ny infrastruktur och byggnader kan påverka grundvattnet negativt. Av planförslaget framgår också att aktsamhet bör gälla vid markanvändning i anslutning till de viktiga vattenresurser som utpekats på den kommuntäckande kartan.
Myllrande våtmarker <i>Våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet ska bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden</i>	Förhindrar inte måluppfyllelse	Våtmarker har generellt ett starkt skydd. Möjligheten till måluppfyllelse är i hög grad beroende av skogsbruket, en verksamhet som inte regleras av planförslaget. Planförslaget med utbyggnad av bebyggelse m.m. kan innebära viss påverkan på våtmarksmiljöer, dock av marginell

		omfattning i förhållande till den samlade arealen våtmarker i kommunen.
Levande skogar <i>Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas</i>	Förhindrar inte måluppfyllelse	Möjligheten till måluppfyllelse är i hög grad beroende av skogsbruket, en verksamhet som inte regleras av planförslaget. Planförslaget i sig omfattar inga egna riktade åtgärder för att stärka måluppfyllelsen.
Ett rikt odlingslandskap <i>Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks</i>	Förhindrar inte måluppfyllelse	Planförslaget omfattar inga åtgärder som innebär att odlingslandskapet riskeras.
God bebyggd miljö <i>Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas</i>	Bidrag till måluppfyllelse	Planförslaget innebär en medveten satsning på att öka Arvidsjaurns attraktivitet i en region som annars präglas av utflyttning. Planförslaget medför således att bebyggelsekapitalet tas tillvara och att kommunen blir en god och hälsosam livsmiljö.
Ett rikt växt- och djurliv <i>Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer</i>	Förhindrar inte Måluppfyllelse	Växt- och djurlivet i Arvidsjaur kommun är rikt och det finns många områden av opåverkad natur. Planförslaget med utbyggnad av bebyggelse mm kan innebära viss påverkan på växt- och djurlivet, dock av marginell omfattning i förhållande till den samlade arealen natur och livsmiljöer i kommunen

SAMMANFATTNING AV ÖVERVÄGANDEN, SKÄL TILL OLIKA VAL OCH EVENTUELLA PROBLEM

Miljökonsekvensbeskrivningen ska innehålla en sammanfattning av de överväganden som kommunen har gjort, vilka skäl som ligger bakom gjorda val av olika alternativ och eventuella problem i samband med att uppgifterna sammanställdes. Exempel på problem kan vara tekniska brister eller brist på kunskap.

De positiva effekterna som Arvidsjaurns kommuns nya översikts- och tillväxtplan kan medföra är kopplande till en utveckling av näringslivet och av landsbygden. Genom dessa satsningar skapas bättre förutsättningar till en socialt och ekonomisk hållbar utveckling där befolkningsantalet och skatteintäkterna ökar. De negativa konsekvenserna är främst kopplade till platsspecifik påverkan på naturmiljö, mark och vatten, landskapsbild, kulturmiljö och rennäring. För att minska påverkan har ett antal områden för LIS och verksamheter justerats eller tagits bort.

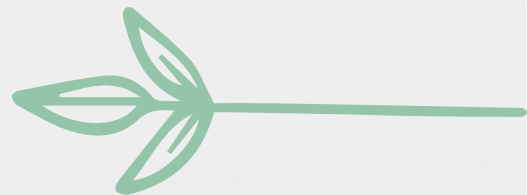
Nollalternativet kan innebära att utvecklingsarbetet avstannar i kommunen, men mest troligt är att arbetet fortsätter utifrån den befintliga översikts- och tillväxtplanen från 2020. Den planen är dock inte lika uppdaterad till dagens förutsättningar i Arvidsjaur och utveckling kopplad till den kommer troligen inte kunna tillgodose de behov som idag finns. Det är möjligt att konsekvenserna på miljön blir mindre, med det är också troligt att planer kommer att genomföras utan övergripande perspektiv

på planeringen och dess konsekvenser, vilket skulle kunna leda till en sämre planering och brist på helhetsperspektiv.

PLANERAD UPPFÖLJNING AV BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

Miljökonsekvensbeskrivningen ska innehålla en redogörelse för de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen medför.

I denna miljökonsekvensbeskrivning kan inte alla konsekvenser beskrivas fullt ut i detalj, utan fokus ligger främst på de kommunövergripande konsekvenserna. De platsspecifika konsekvenserna måste utredas vidare i senare skede för att säkerställa att hänsyn tas till värdefulla områden, objekt och verksamheter. Arvidsjaurs kommuns översikts- och tillväxtplan kommer att följas av detaljplaner, i vilka mer detaljerade konsekvensbedömningar ska göras. I bygglovsansökningar ska projektens konsekvenser analyseras och nödvändiga anpassningar göras. I det fortsatta arbetet finns underlagsmaterial i form av bl.a. ett planeringsunderlag där många viktiga aspekter redogörs för i detalj.

En översiktsplan kan normalt antas medföra en betydande miljöpåverkan vilket innebär att en strategisk miljöbedömning ska göras när en översiktsplan upprättas eller ändras.

Syftet med miljöbedömningen är att integrera miljöaspekter i planeringen och beslutsfattandet så att en hållbar utveckling främjas.

Miljöbedömningen resulterar i en miljökonsekvensbeskrivning.

